

סדר
הגדה לליל פסח
כמנהג ק"ק ספרדים יזי"א

HAGADA
OF
VOORDRAGT
VOOR DE
BEIDE EERSTE AVONDEN
VAN HET
PAASCH-FEEST
MET
AANWIJZING DER VOORSCHRIFTEN EN GEBRUIKEN
IN DE NEDERDUITSCH E TAAL
DOOR
JB. LOPES CARDOZO JR.
Godsdienst-leraar (Magied Talmudie)

=====

AMSTERDAM
D.L. CARDOZO & Co.
5653 - 1893

VOORBERIGT

Het werkje dat wij onzen gemeenteleden aanbieden maakt slechts een deel uit van de "Hagada met eene nieuwe Nederduitsche Vertaling en ophelderende noten" mede door ons bewerkt en bij denzelfden uitgever verkrijgbaar. Tot gemak van hen die daaruit de "voordragt" willen houden, meer bepaaldelijk echter tot schoolgebruik is de Hebreeuwsche tekst alleen afgedrukt, voorzien van de noodige aanwijzing der voorschriften in de Nederduitsche taal. Deze aanwijzing, hoezeer verschillend van die welke elders wordt opgegeven, is de ware en juiste. Zij is zóó (bepaaldelijk voor den Portugeesch-Israelietischen ritus) door de Eerwaarde geestelijkheid onzer gemeente opgegeven en door haar naauwkeurig nagezien. (De kerkelijke goedkeuring in de bovengenoemde uitgave te vinden bevestigt dit.) Aan juistheid is duidelijkheid gepaard en zoo vermeenen wij in eene wezenlijke behoefte te hebben voorzien. Ook de uitgever heeft door het bezigen van eene groote en duidelijke letter dat doel helpen bevorderen.

Mogten ook onze pogingen iets bijdragen tot nut der Israelietische jeugd!

Jb. LOPES CARDOZO JR.

בְּדִיקַת חֶמֶץ

De avond van de 14e Nisan (d.i. de avond die op de 13e van die maand volgt) of donderdagavond de 13e Nisan, indien de eerste dag van Pesach op zondag invalt, doorzoekt men met een brandende kaars het huis of er enig gezuurd mocht worden gevonden. Dat onderzoek moet een aanvang nemen bij het vallen van de avond, d.i. bij het uitkomen van de sterren; vooraf zegt men:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל בָּעוֹר חֶמֶץ.

Na afloop van het onderzoek bewaart men het gevondene en zegt omtrent het niet gevondene:

כָּל חֲמִירָא דְאַכָּא בְּרִשּׁוֹתֵי, דְּלֹא חֲזִיתִיהּ, וְדִלָּא
בְּעֶרְתִּיהּ, לְהוּי בָּטִיל, וְחָשִׁיב כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

בָּעוֹר חֶמֶץ

Men bewaart het gevondene gezuurde zorgvuldig; de volgende ochtend vóór ongeveer elf uur verbrandt men het op een bijzonder vuur, waarna men zegt:

כָּל חֲמִירָא דְאַכָּא בְּרִשּׁוֹתֵי דְחֲזִיתִיהּ, וְדִלָּא חֲזִיתִיהּ,
דְּבְּעֶרְתִּיהּ וְדִלָּא בְּעֶרְתִּיהּ, לְהוּי בָּטִיל, וְחָשִׁיב כְּעַפְרָא
דְאַרְעָא.

(Valt de eerste dag van Pesach op zondag in, dan wordt het gezuurde op vrijdag vóór ongeveer 11.30 uur verbrand, doch dit gebed eerst op zaterdag vóór ongeveer 11 uur gezegd.)

עֲרוֹב תַּבְּשִׁילִין

VERMENGING VAN SPIJZEN

Wanneer de eerste dag van Pesach op donderdag of de zevende dag op vrijdag invalt, dan is het niet geoorloofd gedurende het feest de spijzen voor de Sjabbat te bereiden, tenzij de heer des huizes vóór de ingang van het feest een zekere hoeveelheid Matsa en gekookte spijs: toebereid vlees of vis, neme en in het bijzijn van zijn vrouw en dienstboden zegge:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת עֲרוֹב.
בְּדִין עֲרוּבָא יְהֵא שָׂרָא לָן לְאַפּוּי וּלְבִשּׁוּלִי וּלְאַטְמוּנִי
וּלְאַדְלוּקִי שְׂרָגָא, וּלְמַעַבַּד כָּל-צִרְכָּנָא, מִיּוֹם טוֹב
לְשַׁבַּת, לָנָא וּלְכָל-יִשְׂרָאֵל שְׁבַמְדִּינָה זֹו.

Men moet de Ngeroeb bewaren tot de Sjabbat is ingetreden; gewoonlijk echter bewaart men die tot de derde maaltijd van de Sjabbat, als wanneer hij gegeten wordt.

Deze twee dichtregels behelzen de volgorde van de voordracht met haar gebruiken, terwijl elk woord een gedeelte hiervan aangeeft; de verklaring wordt achtereenvolgend opgegeven.

קִדְּשׁ וְרַחֵץ, כְּרַפֵּס יַחַץ, מַגִּיד רַחֲצָה, מוֹצִיא מַצָּה,
מְרוֹר כּוֹרֶה, שְׁלַחַן עוֹרֶה, צִפּוֹן בִּרְהַ, הִלֵּל נִרְצָה.

INRICHTING VAN DE PESACHSCHOTELS

Men neemt de drie Sjimoeriem (Matsot, waarbij al de voorschriften der wet in acht genomen zijn), legt die op een schotel; vervolgens de peterselie of liever knolradijs met de azijn of het zoutwater, de latuw, het bitterkruid en de Charoset (een mengsel van appels, amandelen, kaneel, specerijen enz.) op een tweede en ten slotte het gekookte ei en het gebraden been, waaraan nog enig vlees ter grootte van een olijf¹ moet zijn, op een derde schotel. Men houdt ook een servet gereed ten einde de Matsot te bedekken zo dikwijls de beker met wijn wordt opgeheven of daarover een zegenwens wordt uitgesproken.

קדוש

ORDE VAN DE INWIJDING

קדוש Men neemt de beker met wijn in de rechterhand en zegt:

Op vrijdagavond begint men de Kidoesj aldus:

יּוֹם הַשַּׁשִּׁי. וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צָבָאָם. וַיִּכְלֵ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

Indien het feest op een der werkdagen invalt, wordt hier aangevangen:

סְבָרִי מָרְנָן! [לְחַיִּים!] men antwoordt)

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרִי הַגֶּפֶן.

1. Wanneer wij van de grootte van een olijf spreken, dan hebben wij die op het oog, welke in het Heilige Land groeide en nagenoeg overeenkwam met een groot half hoenderei.
2. [.....] De tekst tussen vierkante haakjes is o.a. volgens verschillende opvattingen.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
 מִכָּל-עַם, וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל-לָשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו.
 וְתַתֵּן-לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׂבָתוֹת לְמִנוּחָה
 וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם
 הַמְּנוּחָה הַזֶּה וְאֶת) יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה אֶת יוֹם טוֹב
 מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן חֲרוּתֵנוּ, בְּאַהֲבָה מְקָרָא קֹדֶשׁ, זָכַר
 לִיצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי בָנוּ בָּחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ
 מִכָּל-הָעַמִּים (וְשְׂבָתוֹת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ (בְּאַהֲבָה
 וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנִּחַלְתָּנוּ, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ,
 מְקַדֵּשׁ (הַשְּׂבָת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים.

Als het feest op zaterdagavond invalt zegt men daarenboven:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ.
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ
 לְחֹל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, וּבֵין יוֹם
 הַשְּׂבִיעִי לְשִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בֵּין קֹדֶשׁ שְׂבָת לְקֹדֶשׁת
 יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּתָהּ, וְאֶת יוֹם הַשְּׂבִיעִי מִשְׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
 הַקֹּדֶשֶׁת וְהַבְּדִלָּתָהּ, וְהַקֹּדֶשֶׁת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשֶׁתְךָ,
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיַּמְנוּ
 וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה.

Men ledigt de beker of het grootste gedeelte daarvan, terwijl men op de
 linker arm leunt.

סדר ההגדה ORDE DER HAGADA

יְרַחֵץ Men wast de handen zonder de gewone zegenspreuk.

כֶּרֶס De heer des huizes neemt voor zich en geeft aan elk der aanzittenden een klein gedeelte karpas³ (minder dan de grootte van een olijf), doopt het in zoutwater of azijn en zegt:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי
הָאֲדָמָה.

יָחַץ Men neemt de middelste Matsa, deelt die in twee delen, legt de ene helft tussen de beide overige en de andere helft tussen het servet en het tafellaken, tot Afikomen (nagerecht).

מַגִּיד Men heft de schotel met Matsot omhoog, toont die aan de huisgenoten en zegt:

הָא לַחֲמָא עֲנִיא דִּי אָכְלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכָפִין יְיָ וְיִכֹּל, כָּל דְּצָרִיךְ יְיָ
וְיַפְסֵחַ, הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה [לְשָׁנָה] הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא הָכָא עַבְדִּי, לְשָׁנָה [לְשָׁנָה]
הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי חוּרִין.

Ieder vult de beker ten tweede male.

Men geeft bevel om de schotel met de Matsot van de tafel te nemen (of verricht het zelf), waarop één of meer aanzittenden (gewoonlijk de jongsten) het volgende zeggen:

-
3. Men neemt hiervoor peterselie of selderij, beter echter radijs. In het laatste geval zij men indachtig slechts één of meer halve knollen te gebruiken om niet verplicht te zijn na het gebruik nog een zegenwens uit te spreken.

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל־הַלֵּילוֹת?
 שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מְטַבְּלִין אֶפִּילוֹ פֶּעַם אַחַת,
 וְהַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים.
 שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ אוֹ מֶצֶה,
 וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מֶצֶה.
 שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שָׂאֵר יִרְקוֹת,
 וְהַלֵּילָה הַזֶּה מְרוֹר.
 שֶׁבְּכָל־הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין בֵּין יוֹשְׁבֵין
 וּבֵין מְסֻבִּין,
 וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלָנוּ מְסֻבִּין.

De Matsot worden weer op de tafel geplaatst en de heer des huizes
 antwoordt aldus:

'עֲבָדִים הָייֵנוּ לַפְּרֹעָה בְּמִצְרַיִם', וַיּוֹצִיאֵנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם, בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא
 הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם,
 עֲדִין אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ, מְשַׁעֲבָדִים הָייֵנוּ
 לַפְּרֹעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפִּילוֹ כָּלָנוּ חֲכָמִים, כָּלָנוּ
 נְבוֹנִים, כָּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצּוֹה עָלֵינוּ
 לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וְכָל־הַמְּרִבָּה לְסַפֵּר
 בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, הֲרִי זֶה מְשַׁבַּח.

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ
מְסַבִּין בְּבֵנֵי בֵּרֶק, וְהָיוּ מְסַפְּרִין בִּיצִיאַת מִצְרַיִם
כָּל-אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ
לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ! הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
שַׁחֲרִית.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, הָרִי אֲנִי כְּבֶן-שִׁבְעִים
שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלַּיְלוֹת,
עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶּן-זוֹמָא, שֶׁנֶּאֱמַר: 'לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת
יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ', 'יְמֵי חַיֶּיךָ'
הַיָּמִים, 'כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ' הַלַּיְלוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
'יְמֵי חַיֶּיךָ' הָעוֹלָם הַזֶּה, 'כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ' לְהַבִּיא
לִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ.

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, שֶׁנֶּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ
הוא. כְּנֻגַּד אֲרַבְעָה בָנִים דִּבְּרָה תּוֹרָה, אֶחָד חָכָם,
וְאֶחָד רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שָׂאִינוּ יוֹדֵעַ לִשְׁאֹל.

חָכָם מֵה־הוא אוֹמֵר, 'מָה הָעֵדוּת וְהַחֲקִים,
וְהַמְשַׁפְּטִים, אֲשֶׁר צִוָּה יי אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם'. אַף אֵתָּה
אָמַר-לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח, אֵין מִפְטִירִין אַחֵר הַפֶּסַח
אֶפִּיקוֹמָן.

רָשַׁע מִה־הוּא אוֹמֵר, 'מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם'.
'לָכֶם' וְלֹא לוֹ, וּלְפִי שְׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכָּלָל
כָּפַר בְּעֵקֶר, אַף אֶתָּה הִקְהָה אֶת־שִׁנּוּי, וְאָמַר־לוֹ:
'בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֹאתִי מִמִּצְרַיִם'. 'לִי' וְלֹא
לוֹ, וְאֵלּוּ הֵיכָּה שָׁם, לֹא הִיָּה נִגְאָל.

תָּם מִה־הוּא אוֹמֵר, 'מָה זֹאת', וְאָמַרְתָּ אֵלָיו:
'בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים'.

וְשִׁאיֵנוּ יוֹדְעֵ לְשָׂאֵל, אֶת פֶּתַח לוֹ, שְׁנֹא־מֵר:
'וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה
יְיָ לִי, בְּצֹאתִי מִמִּצְרַיִם'.

יָכוֹל מֵרָאשׁ חֹדֶשׁ, תִּלְמוּד לוֹמֵר 'בַּיּוֹם הַהוּא'.
אִי 'בַּיּוֹם הַהוּא' יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם, תִּלְמוּד לוֹמֵר
'בְּעִבּוֹר זֶה', 'בְּעִבּוֹר זֶה' לֹא אָמַרְתִּי, אֶלָּא בְּשַׁעֲה
שְׂמֻצָּה וּמְרוֹר מִנְּחִים לְפָנֶיךָ.

מִתְחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְעַכְשָׁו
קָרְבָנוּ הַמָּקוֹם לְעֲבֹדָתוֹ. שְׁנֹא־מֵר: 'וְלֵאמֹר יְהוֹשֻׁעַ
אֵל כָּל־הָעָם, כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעִבְרָ
הִנֵּה יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, תִּרְחַ אֲבִי אֲבִרָהָם
וְאֲבִי נַחֲוֹר, וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאָקַח אֶת

אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מַעֲבֵר הִנָּהּ, וְאוֹלֶךְ אוֹתוֹ
 בְּכָל-אֶרֶץ כְּנָעַן, וְאַרְבֶּה אֶת-זֶרְעוֹ, וְאֶתֶּן-לוֹ
 אֶת-יִצְחָק. וְאֶתֶּן לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו. וְאֶתֶּן
 לְעֵשָׂו אֶת הָר שֶׁעִיר לְרֵשֶׁת אוֹתוֹ, וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו
 יָרְדוּ מִצְרַיִם.

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲשֵׁב אֶת-הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת
 מִה-שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר:
 'וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ
 לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה.
 וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִכִּי, וְאַחֲרֵי כֵן
 יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל'.

Men bedekt de Matsot, heft de beker op en zegt:

הִיא שְׁעֵמֻדָּה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד
 עָמַד עָלֵינוּ, אֲלֵא שְׁבָכָל-דּוֹר וָדוֹר, עוֹמְדִים עָלֵינוּ
 לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם.

Men zet de beker weer neer en dekt de Matsot open.

צֵא וּלְמַד, מִה-בִּקְשׁ לְבֶן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב
 אֲבִינוּ, שֶׁפָּרְעָה לֹא גָזַר אֲלֵא עַל הַזְּכָרִים, וְלִבֶּן
 בִּקְשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר:

'אֲרָמִי אֲבִד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרִימָה וַיִּגְרֶשׁ שָׁם בְּמַתִּי
מֵעֵט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל, עַצוֹם וָרֹב.'

'וַיֵּרֶד מִצְרִימָה', אָנוּס עַל פִּי הַדָּבָר. 'וַיִּגְרֶשׁ שָׁם',
מִלְמַד שֶׁלֹּא יֵרֶד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ, אֲלֵא לָגוּר
שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה, לָגוּר בְּאֶרֶץ
בְּאֵנוּ, כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ, כִּי כָבֵד
הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ
גִּשְׁן'.

'בְּמַתִּי מֵעֵט', כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יֵרְדוּ
אֲבֹתֶיךָ מִצְרִימָה וְעַתָּה שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לָרֹב'.

'וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל', מִלְמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִין
שָׁם, 'לְגוֹי גָּדוֹל וְעַצוֹם', כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ, בְּמָאֵד מְאֹד,
וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם'.

'וָרֹב'. כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'רִבְכָּה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ,
וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתִּבְאֵי בַעֲדֵי עַדִּיִים, שְׂדִים נִכְנוּ
וַשְׁעָרָךְ צִמַּח, וְאֵת עֵרֹם וְעִרְיָה'.

'וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבֹדָה קָשָׁה'.

'וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים', כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'הָיָה

נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנָאֵינוּ, וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן
הָאָרֶץ.

וַיַּעֲנוּנוּ, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׂרֵי מַסִּים
לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם, וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה,
אֶת־פֶּתֶם וְאֶת־רַעְמֶסֶס. וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה
קָשָׁה, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ.

וַיִּנְצַעַק אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְיָ
אֶת־קִלְנוֹ, וַיִּרְא אֶת־עֲנִיָּנוּ, וְאֶת־עַמְלָנוּ
וְאֶת־לִחְצָנוּ.

וַיִּנְצַעַק אֶל־יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי
בַּיָּמִים הָרַבִּים הֵהֵם, וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאָנְחוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל
הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה. וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קִלְנוֹ כִּמּוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ, אֶת־אַבְרָהָם, אֶת־יִצְחָק,
וְאֶת־יַעֲקֹב.

וַיִּרְא אֶת־עֲנִיָּנוּ, זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כִּמּוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע

אלהים'.

וְאֶת־עַמְלָנוּ, אֵלּוּ הַבָּנִים, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'כָּל־הַבֶּן
הַיָּלֹד הִיאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ, וְכָל־הַבֵּת תִּחְיוֹן'.
וְאֶת־לַחֲצֵנוּ, זֶה הַדָּחֶק, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְגַם רְאִיתִי
אֶת הַלֶּחֶץ, אֲשֶׁר מִצָּרִים לַחֲצִים אֹתָם'.

וַיּוֹצֵאֵנוּ יי מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזֹרַע נְטוּיָה,
וּבַמָּרָא גָדֹל וּבַאֲתוֹת וּבַמִּפְתִּים'.

וַיּוֹצֵאֵנוּ יי מִמִּצְרַיִם, לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא עַל
יְדֵי שָׂרָף. וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַעֲבַרְתִּי בָאָרֶץ
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהִכִּיתִי כָל־בְּכוֹר בָּאָרֶץ
מִצְרַיִם, מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי יי'.

'וַעֲבַרְתִּי בָאָרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. וְהִכִּיתִי
כָל־בְּכוֹר, אֲנִי וְלֹא שָׂרָף, וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי וְלֹא שְׁלִיחַ, אֲנִי יי, אֲנִי הוּא
וְלֹא אֲחֵר.

'בְּיַד חֲזָקָה, זֶה הַדָּבָר, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'הִנֵּה יַד יי
הוּיָה, בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, בְּסוּסִים בַּחֲמֹרִים
בְּגַמְלִים, בִּבְקָר וּבַצֹּאן, דֹּבֵר כָּבֵד מְאֹד'.

וּבִזְרֹעַ נְטוּיָהּ, זֶה הַחֶרֶב, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַחֲרָבוֹ
שְׁלֹפָה בִּידוֹ, נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם'.

וּבִמְרָא גָדֹל, זֶה גִּלּוּי שְׂכִינָה, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'אוֹ
הַנֶּסֶה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסֵּת
בְּאַתֶּת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבִיד חִזְקָה וּבִזְרוּעַ
נְטוּיָה, וּבְמוֹרָאִים גָּדֹלִים, כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יִי
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ'.

וּבְאַתּוֹת, זֶה הַמָּטָה, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְאַת הַמָּטָה
הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה-בּוֹ אֶת-הָאַתֹּת'.

וּבְמִפְתִּים, זֶה הַדָּם. כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְנָתַתִּי
מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ',

Bij het uitspreken van het eerste en het tweede woord en bij de laatste
twee woorden neemt men met de vinger een druppel uit de beker wijn
en spat die weg.

דָּם, וְאֵשׁ, וְתִמְרוֹת עֶשֶׂן.

דָּבָר אַחֵר, 'בִּיד חִזְקָה' שְׂתִים, 'וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה'
שְׂתִים, 'וּבִמְרָא גָדֹל' שְׂתִים, 'וּבְאַתּוֹת' שְׂתִים,
'וּבְמִפְתִּים' שְׂתִים. אֵלּוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם, וְאֵלּוֹ הֵן:

Bij het uitspreken van elk der volgende woorden neemt men met de
vinger een druppel uit de beker wijn en spat die weg; zo ook bij de
daaropvolgende drie kentekenen, samengesteld uit de eerste letters der
tien Hebreeuwse woorden.

דָם. צִפְרֻדָּע. כְּנִים. עָרֹב. דָּבָר. שְׁחִין. בָּרָד.
אַרְבֶּה. חֶשֶׁן. מַכַּת בְּכוֹרוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים,

דַּצ"ךְ עַד"ש בֹּאח"ב.

רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר: מִנִּין אֶתָּה אוֹמֵר שֶׁלְקוֹ
הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת, וְעַל הַיָּם לְקוֹ
חֲמִשִּׁים מַכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָהוּ אוֹמֵר: 'וַיֹּאמְרוּ
הַחֲרָטָם אֶל פֶּרְעֹה, אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הִיא'. וְעַל הַיָּם
מָה־הוּא אוֹמֵר: 'וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם, וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יְיָ וַיֹּאמְנוּ
בִּי וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוֹ'. כִּמָּה לְקוֹ בְּאֲצַבֵּעַ, עֶשֶׂר מַכּוֹת
אָמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֶשֶׂר מַכּוֹת, וְעַל הַיָּם
לְקוֹ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנִּין שְׁכַל־מֶכָה וּמֶכָה
שֶׁהָבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם,
הֵיטָה שֶׁל אַרְבַּע מַכּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: 'יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן
אָפוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מְשַׁלַּחַת מִלֵּאכֵי רָעִים'.
'עֲבָרָה' אַחַת, 'זַעַם' שְׁתֵּים, 'צָרָה' שְׁלֹשׁ, 'מְשַׁלַּחַת
מִלֵּאכֵי רָעִים' אַרְבַּע. אָמֹר מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לְקוֹ
אַרְבָּעִים מַכּוֹת, וְעַל הַיָּם לְקוֹ מֵאָתִים מַכּוֹת.

רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: מִנֵּין שְׁכַל-מֶכָּה וּמֶכָּה,
שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוֹת בְּמִצְוֹת,
הֵיטָהּ שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: 'יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן
אָפוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים'.
'חֲרוֹן אָפוֹ' אַחַת, 'עֲבָרָה' שְׁתֵּים 'זַעַם' שְׁלֹשׁ,
'צָרָה' אַרְבַּע, 'מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים' חֲמֵשׁ. אָמַר
מֵעַתָּה, בְּמִצְוֹת לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת, וְעַל הָיִם לָקוּ
חֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים מִכּוֹת.

כִּמָּה מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלִינוּ.

אֵלֹהֵינוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם
שְׁפָטִים, דִּינוּ.

אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה
בְּאַלְהֵיהֶם, דִּינוּ.

אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאַלְהֵיהֶם, וְלֹא הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם, דִּינוּ.
אֵלֹהֵינוּ הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, דִּינוּ.

אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ
אֶת-הָיִם, דִּינוּ.

אֵלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הָיִם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ
בְּחֶרֶבָה, דִּינוּ.

אֵלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, וְלֹא שָׁקַע
צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, דִּינוּ.

אֱלֹהִים שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרָכֵנוּ
בַּמַּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים סָפַק צָרָכֵנוּ בַּמַּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא
הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת
הַשֶּׁבֶת,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרַבָנוּ לְפָנֶי
הַר סִינִי,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת
הַתּוֹרָה,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ
לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
דִּינוּ.

אֱלֹהִים הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ
אֶת־בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ,
דִּינוּ.

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמִכְפֹּלֶת
לְמָקוֹם עָלֵינוּ,

הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם,
עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים,
עָשָׂה בְּאַלְהֵיהֶם,
הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם,
נָתַן לָנוּ אֶת מַמּוֹנָם,

קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם,
 הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה,
 שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ,
 סִפֵּק צָרָכָנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה,
 הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן,
 נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת,
 קָרְבָנוּ לִפְנֵי הָרֹם סִינִי,
 נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה,
 הִכְנִיסָנוּ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל,
 וַיְבָנֶה לָנוּ בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ.

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל-מִי שֶׁלֹּא אָמַר
 שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ,
 וְאֵלּוּ הֵן.

פֶּסַח מִצֵּה וּמָרוֹר.

Bij dit gedeelte wordt niets getoond.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִין בְּזֶמֶן שְׁבִית
 הַמִּקְדָּשׁ קִיָּם, עַל שׁוּם-מָה, עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח
 הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בִּתִּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם,
 שֶׁנֶּאֱמַר: וְאִמְרָתָם זָבַח פֶּסַח הוּא לִי אֲשֶׁר פֶּסַח

עַל בִּתְּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצָּרִים, בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצָּרִים
וְאֶת בִּתְּיָנוּ הַצִּיל, וַיִּקְדֵּ הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

Men heft de schotel met Matsot omhoog, toont die aan hen welke aan
tafel zitten en zegt:

מִצָּה זֹאת שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים עַל־שׁוּם־מָה, עַל שׁוּם
שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בִּצְקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ, עַד
שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וּגְאֹלָם מִיד, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק, אֲשֶׁר
הוֹצִיאוּ מִמִּצָּרִים, עֲגַת מִצּוֹת, כִּי לֹא חֲמֵץ, כִּי
גִרְשׁוּ מִמִּצָּרִים וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה, וְגַם צָדָה לֹא
עָשׂוּ לָהֶם'.

Men toont op dezelfde wijze de bittere kruiden en zegt:

מָרֹר זֶה שְׂאֵנוּ אוֹכְלִין, עַל־שׁוּם־מָה עַל שׁוּם
שֶׁמָּרְרוּ הַמִּצָּרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצָּרִים,
שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיִּמָּרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בַּחֲמֹר
וּבִלְבָנִים, וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה, אֶת כָּל־עֲבֹדָתָם,
אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בַּפֶּרֶךְ'.

בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לְהִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ
כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצָּרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ

בְּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֶבֶר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי
 מִמִּצְרַיִם. שְׁלֵא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אֵף אוֹתָנוּ גָּאֵל, שְׁנֹאֲמַר: 'וְאוֹתָנוּ
 הוֹצִיא מִשָּׁם', לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתֵּינוּ.

Men bedekt de Matsot, heft de beker op, houdt die in de hand tot na de
 eerstvolgende *Beracha*, namelijk tot "*Gaāl Jisra'el*", en zegt met luider
 stem:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חִיבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח,
 לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה
 לְאַבְתֵּינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל-הַנִּסִּים הָאֵלֹו. הוֹצִיאָנוּ
 מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת, וּמִשְׁעָבוֹד לְגָאֻלָּה וּמִיָּגוֹן
 לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל,
 וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ, הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ. יְהִי
 שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד
 מְבוֹאוֹ, מְהַלֵּל שֵׁם יְיָ. רֵם עַל כָּל-גּוֹיִם יְיָ, עַל
 הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ, הַמְּגִבִּיהִי לְשִׁבַת.
 הַמְּשִׁפִּילִי לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מְקִימִי מֵעַפָּר
 דָּל, מֵאֲשַׁפַּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים,
 עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבִי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבָּנִים
 שְׁמִיחָה, הַלְלוּיָהּ.

בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲזוֹ.
הֵיטָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו. הֵיִם
רָאָה וַיֵּנֶס, הֵיִרְדֵּן יָסַב לְאַחֹר. הֶהָרִים רָקְדּוּ
כְּאִילִים, גִּבְעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן. מֵה־לֶּךְ הֵיִם כִּי תָנוּס,
הֵיִרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר. הֶהָרִים תִּרְקְדּוּ כְּאִילִים,
גִּבְעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן. מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ, מִלִּפְנֵי
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הֶהָפְכִי הַצּוּר אֲגָם־מַיִם, חֲלָמִישׁ
לְמַעֲיָנו־מַיִם.

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ
וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ הַלֵּילָה הַזֶּה
לְאֶכְל־בּוֹ מִצֶּה וּמִרֹר. כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, הִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים,
הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּכַנֵּי עִירָךְ
וְשִׂשִׁים בַּעֲבוּדָתְךָ, וְנֹאכֵל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן
הַפִּסְחִים, אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן,
וְנוֹדָה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלָּתָנוּ וְעַל פְּדוּת
נַפְשָׁנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יי, גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

Men drinkt leunende op de linker arm

רְחֹצֶה

Men wast de handen en zegt de volgende zegenspreuk:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם.

מוֹצִיא מַצָּה

Men neemt de Matsot zoals die op de schotel liggen (de halve tussen de beide gehelen) en zegt:

[כָּאָמֹר:] פּוֹתַח אֶת יָדְךָ, וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמּוֹצִיא לַחֵם
מִן הָאָרֶץ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה.

Vervolgens breekt men van de bovenste en van de in het midden liggende Matsa van ieder een stuk af, minstens ter grootte van een olijf (plm. 30 gram), geeft ook aan ieder der aanzittenden dezelfde hoeveelheid, doopt het in het zout en eet beide stukken tezamen, leunende op de linker arm.

מָרוֹר

Daarna neemt men voor zich en geeft aan elk der aanzittenden de hoeveelheid van een olijf bittere kruiden, doopt het in Charoset en zegt:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר.

Men eet het zonder op de linker arm te leunen.

כוֹרֵךְ

Men neemt voor zich en geeft aan elk der aanzittenden, een stuk van de derde Matsa, omwikkelt het met de bittere kruiden, doopt dit in Charoset en eet het tezamen, leunende op de linker arm, na vooraf te hebben gezegd:

זָכַר לְמִקְדָּשׁ, בְּהִלָּל הַזֶּקֶן, דָּאָמַר: 'עַל מִצְוֹת
וּמִרְוּרִים יֵאָכְלֵהוּ'.

שְׁלֶחַן עוֹרֵךְ

Men brengt de spijsen op en eet naar welgevallen.

=====

צָפוֹן

Nadat men de maaltijd gehouden heeft, neemt de heer des Huizes de halve Matsa, die hij vroeger liet wegleggen, geeft daarvan aan ieder een stuk, minstens ter grote van een olijf, hetwelk men leunende eet ter *Afikomen* (nagerecht).⁴

בָּרַךְ

Daarna schenkt men de derde beker in, zegt vooraf de gebruikelijke psalmen of gezangen:

[מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת]

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל, אֵין כְּאֵלֵינוּ, תִּהְיֶה,

wast de handen en zegt vervolgens de dankzegging na de maaltijd aldus:

-
4. Men zij indachtig, dat men na het gebruik daarvan niets meer mag eten of (behalve de twee voorgeschreven glazen wijn) andere drank dan water gebruiken tot de volgende morgen; zodat deze Afikomen als het slot van onze maaltijd moet worden aangemerkt.

בְּרַכַּת הַמָּזוֹן

Op Sjabbat en Jom Tob zegt men allereerst:

'תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֵּר פִּי, וַיְבָרֶךְ כָּל-בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.
'וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ'. [וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה
הַשִּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ]. 'אֲבִרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל-עֵת, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ
בְּפִי'. 'סוּף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֵת מִצּוֹתָיו
שָׁמֹר, כִּי זֶה כָּל-הָאָדָם'.

[וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשִּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ]

[כָּל הַנִּשְׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה הַלְלוּיָהּ].

Hij, die voorgaat zegt (indien minstens 3 mannen aanzitten):

בְּרִשּׁוֹת שְׁמַיִם (וּבְרִשּׁוֹת). וּבְרִשּׁוֹת כָּל-הַמַּסְבִּין, נִבְרָךְ
שְׁאֲכַלְנוּ (אֱלֹהֵינוּ indien 10 mannen aanwezig zijn) מְשֻׁלוֹ.

De aanzittenden antwoorden:

בְּרוּךְ (שְׁאֲכַלְנוּ אֱלֹהֵינוּ indien 10 mannen aanwezig zijn) מְשֻׁלוֹ
וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל [וְהַקְדוֹשׁ] חַיֵּינוּ.

Hij, die voorgaat zegt:

בְּרוּךְ (שְׁאֲכַלְנוּ אֱלֹהֵינוּ indien 10 mannen aanwezig zijn) מְשֻׁלוֹ
וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל [וְהַקְדוֹשׁ] חַיֵּינוּ.
בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ וּבְרוּךְ זִכְרוֹ לְעוֹלָמֵי עֶד.

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזֵּנֵנוּ וְלֹא מִמַּעַשֵׁינוּ,
הַמְּפַרְנְסֵנוּ וְלֹא מִצְדָּקוֹתֵינוּ, הַמַּעֲדִיף טוֹבוֹ עָלֵינוּ, הֵזֵן אוֹתָנוּ
וְאֵת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּטוֹבוֹ, בְּחֵן, בְּחֶסֶד, בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים, 'נֹתֵן
לֶחֶם לְכָל-בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד'. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תִּמְיד לֹא חֶסֶר
לָנוּ, וְאֵל יִחְסֹר לָנוּ מִזֶּזֶן תִּמְיד לְעוֹלָם וְעַד, כִּי הוּא זֵן וּמְפַרְנֵס
לְכָל, וְשִׁלְחָנוּ עֲרוּךְ לְכָל וְהִתְקִין מַחִיָּה וּמִזֶּזֶן לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר
בָּרָא, בְּרַחֲמָיו וּבְרוּבֹה חֶסְדָּיו, כְּאִמּוֹר: 'פּוֹתַח אֵת יָדְךָ, וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל-חַי רִצּוֹן'. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הֵזֵן אֶת הַכֹּל.

נֹדֶה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנַּחֲלַת לֵאבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֵדָה טוֹבָה
וּרְחֵבָה, בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמִזֶּזֶן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ, וְעַל חֻקֵּי
רִצּוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים וּמִזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זֵן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ.

וְעַל הַכֹּל, יי אֱלֹהֵינוּ, אָנוּ מוֹדִים לָךְ, וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ,
כְּאִמּוֹר: 'וְאֶכְלֶתָ וּשְׂבַעְתָּ, וּבִרְכַּת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ'. בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמִּזֶּזֶן.

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ,
וְעַל הָרַ צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
שְׁמֶךָ עָלָיו. אֲבִינוּ! רַעְנוּ, זִנְנוּ, פְּרִנְסָנוּ, כִּלְכַּלְנוּ, הִרְוִיחָנוּ, הִרוּחַ
לָנוּ מִהֲרָה מְכַל-צָרוֹתֵינוּ, וְאֵל תִּצְרִיכָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, לְיָדֵי מַתָּנוֹת
בָּשָׂר וָדָם, וְלֹא לְיָדֵי הַלּוֹאֲתָם, שֶׁמַּתְנַתֵּם מַעֲטָה, וְחִרְפַּתֵּם מְרֵבָה,
אֲלֵא לְיָדְךָ הַמְּלָאָה וְהַרְחֵבָה, הַעֲשִׂירָה וְהַפְתּוּחָה, שֶׁלֹּא יָבוֹשׁ
בַּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ,
תַּחֲזִירָנָה לְמִקּוֹמָהּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

Op Sjabbat:

רִצָּה וְהַחֲלִיצָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי

הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם [זֶה] גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא
מִלְפָּנֶיךָ, נִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנִנּוּחַ בּוֹ כְּמִצּוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְאֵל תְּהִי צָרָה
וַיִּגּוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ, וְהִרְאֵנוּ בְּנַחֲמַת צִיּוֹן, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי
אַתָּה הוּא בַּעַל הַנַּחֲמוֹת.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא, יִגִּיעַ, יֵרָאֶה, וַיִּרְצֶה,
יִשְׁמַע, יִפְקֹד, וַיִּזְכֹּר זְכוּרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֹן יְרוּשָׁלַיִם
עִירְךָ, וְזִכְרוֹן מִשִּׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, וְזִכְרוֹן כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לִפְנֶיךָ, לְפִלִּיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם

חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (op de 4 Feestdagen טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקַדְנוּ
בּוֹ לְבִרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדָבָר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים,
חוּס וְחַנּוּן, וְחִמּוּל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֲיִנֵּינוּ, כִּי
אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן.

Als men op Sjabbat vergeten heeft רָצָה te zeggen en men herinnert zich dit
voor onderstaande Beracha, dan zegt men hier:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שְׁבֻתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת
וּלְבְרִית. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מִקְדָּשׁ הַשָּׁבֶת.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לְעַד, הָאֵל, אָבִינוּ, מִלְכָּנוּ,
אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, קְדוֹשְׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֶה
יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל, שֶׁבְכָל-יוֹם וְיוֹם הוּא הַטִּיב
לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ, הוּא יְיָטִיב לָנוּ, הוּא גִמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ,
הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד, חֵן, וְחֶסֶד, וְרַחֲמִים, וְרוּחַ, וְהַצְלָה, וְכָל-טוֹב,
וּמְכַל-טוֹב אֵל יַחֲסֹרְנוּ תָמִיד.

הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּבוֹדוֹ.
הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.
הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר דּוֹרִים.
הַרְחֵמֶן הוּא קָרֵן לְעַמּוֹ יְרִים.
הַרְחֵמֶן הוּא יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנֹצֶחַ נִצָּחִים.
הַרְחֵמֶן הוּא יִפְרֹגֶנְסוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבוּזִי, בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר,
בְּנִחַת וְלֹא בְּצַעַר, בְּרוּחַ וְלֹא בְּצַמְצוּם.
הַרְחֵמֶן הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ.
הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יָדָיו.
הַרְחֵמֶן הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכָנוּ.
הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹלֵי הַגּוֹיִם מִהֲרָה מֵעַל צוּאֲרָנוּ.
הַרְחֵמֶן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מִהֲרָה קוֹמָמִיּוֹת לְאֶרֶצְנוּ.
הַרְחֵמֶן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף.
הַרְחֵמֶן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הַרְחִיבָהּ.

Dankzegging door een gast:

הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלָנוּ עָלָיו, וְיִסְדֹּר בּוֹ
כָּל-מַעֲדָנֵי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשִׁלְחָנוּ שֶׁל אֲבֹרָהִם אֲבִינוּ, כָּל-רַעֲב
מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל, וְכָל-צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה.

הַרְחֵמֶן bij vrouw des huizes
אֶת בַּעַל הַבֵּית הַזֶּה, וּבַעַלַת
הַסְּעוּדָה הַזֹּאת, הִיא וּבְנֵיהָ
וְכָל-אֲשֶׁר לָהּ, בְּבָנִים שִׁיחִיו [שְׁלֹא
יָמוּתוּ], וּבְנָכְסִים שִׁירְבוּ [שְׁלֹא
יָתֵמוּ], לֹא תְבוּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא
תִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא, וְיִהְיוּ נִכְסֵיהָ
מִצָּלָחִים וּקְרוֹבִים לְעִיר, וְלֹא
יִשְׁלוּט שְׁטֵן בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיהָ, וְאֵל
יִזְדַּקֵּק לִפְנֵיהָ שׁוֹם דָּבָר חָטָא
וְהִרְהוּר עוֹן, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

הַרְחֵמֶן bij heer des huizes
אֶת בַּעַל הַבֵּית הַזֶּה, וּבַעַל הַסְּעוּדָה
הַזֹּאת, הוּא וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר
לוֹ, בְּבָנִים שִׁיחִיו [שְׁלֹא יָמוּתוּ],
וּבְנָכְסִים שִׁירְבוּ [שְׁלֹא יָתֵמוּ], לֹא
יְבוּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִכָּלֵם
לְעוֹלָם הַבָּא, וְיִהְיוּ נִכְסָיו מִצָּלָחִים
וּקְרוֹבִים לְעִיר, וְלֹא יִשְׁלוּט שְׁטֵן
בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו, וְאֵל יִזְדַּקֵּק לִפְנָיו
שׁוֹם דָּבָר חָטָא וְהִרְהוּר עוֹן, מַעֲתָה
וְעַד עוֹלָם.

Bij een maaltijd voor Chatan en Kala:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַחֲתָן וְאֶת הַכֵּלָה בְּבָנִים זָכָרִים לַעֲבוֹדָתוֹ
יְתִבְרַךְ.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ [אֵת (מוֹרֵי אָבִי וְאֵת מֶרֶת אִמִּי וְאֵת
אִשְׁתִּי וְאֵת)] [כָּל-אֶחָד וְאֶחָד מֵמִנּוּ] בְּשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל כָּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּרַכוּ אֲבוֹתֵינוּ, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בְּכָל, מָכַל, כָּל, כֵּן
יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרֻכָּה שְׁלָמָה וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הַרְחֵמֵן הוּא יַפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמוֹ.

הַרְחֵמֵן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבָּנוּ לְבִלְתִּי נַחֲטָא.

הַרְחֵמֵן הוּא יִמְלֵא מִשְׁאַלוֹת לִבָּנוּ לְטוֹבָה וּלְבִרְכָּה.

[הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל וְכָל-הָעוֹסְקִים בָּהּ
בְּאַמוּנָה.]

Op Sjabbat:

הַרְחֵמֵן הוּא יַנְחִילָנוּ עוֹלָם שְׁפָלוֹ טוֹב [שַׁבָּת] וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
הָעוֹלָמִים.

Niet op de middendagen:

הַרְחֵמֵן הוּא יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים, הַבָּאִים
לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם.

הַרְחֵמֵן הוּא יַחֲיֵינוּ וְיַזְכֵּנוּ וְיַקְרִיבֵנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְבִנְיָן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. 'מַגְדוֹל יִשׁוּעוֹת מִלָּפֶה, וְעֲשֵׂה חֶסֶד
לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם.' 'כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְדוֹרְשֵׁי
יֵי לֹא יַחֲסְרוּ כָל-טוֹב.' 'נֶעַר הֵייתִי גַם זָקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק
נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ לֶחֶם. כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלּוֹה וְזָרְעוֹ לְבִרְכָּה'.

מֶה שְׁאַכְלָנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה, וּמֶה שְׁשַׁתִּינוּ יִהְיֶה לְרִפּוּאָה, וּמֶה
שֶׁהוֹתִירָנוּ יִהְיֶה לְבִרְכָּה, כְּדַכְתִּיב: 'וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ

כְּדָבָר יְיָ. 'בְּרוּכִים אַתֶּם לִי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ'. 'בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר
אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי וְהִיָּה יְיָ מִבְּטָחוֹ'. יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יִבְרַךְ אֶת
עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

'כִּי הִשְׁבִּיעַ נַפֶּשׁ שִׁקְקָה וְנַפֶּשׁ רַעְבָּה מְלֵא טוֹב'. 'הוֹדוּ לִי כִי
טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ'. ['הוֹדוּ לִי כִי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ'].

Men heft de beker op en zegt:

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא, וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא.
סִבְרִי מֶרְנָן! (men antwoordt [לְחַיִּים])
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

Men drinkt leunende.

Men schenkt de vierde beker wijn in en vervolgt aldus:

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ וְעַל
מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אָכַל אֶת-יַעֲקֹב
וְאֶת-נֹהוּ הַשָּׁמוּ.

הַלֵּל Men vervolgt het Hallel:

לֹא לָנוּ יְיָ, לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל
חֲסִדֶּךָ עַל אֲמַתְךָ. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם, אִי-הֵנָּה
אֱלֹהֵיהֶם. וְאֵלֵינוּ בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה.
עֲצִבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. פֶּה לָהֶם
וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנֵּיהֶם לָהֶם וְלֹא

יִשְׁמְעוּ, אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְיָחוּן. יִדְיָהֶם וְלֹא יִמְיָשׁוּן,
רְגִלֵיהֶם וְלֹא יִהְלָכוּ, לֹא יִהְיוּ בְּגָרוֹנָם. כְּמוֹהֶם יִהְיוּ
עֹשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם. יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּי,
עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא. בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בִּי, עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא. יִרְאֵי יְיָ בְּטַחוּ בִּי, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא.

יְיָ זִכְרָנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרֵךְ אֶת
בֵּית אֶהְרֹן. יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ, הַקְטָנִים עִם הַגְּדֹלִים.
יִסָּף יְיָ עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם
לִי, עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִי,
וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם. לֹא הִמָּתִים יִהְלֹד־יָהּ, וְלֹא
כָל-יִרְדֵּי דוּמָה. וְאִנְחָנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ.

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ, אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנִי. כִּי הָטָה
אֲזָנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנִי חֲבִלֵי מוֹת, וּמִצָּרִי
שְׂאוּל מִצָּאוּנִי צָרָה וַיִּגּוֹן אֶמְצָא. וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא,
אָנָּה יְיָ מִלְטָה נִפְשִׁי. חֲנוּן יְיָ וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ
מֵרַחֵם. שֹׁמֵר פֶּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוֹבֵי
נִפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי, כִּי יְיָ גָּמַל עָלַיְכִי. כִּי חָלַצְתָּ נִפְשִׁי
מִמּוֹת אֶת עֵינֵי מִן דְּמָעָה, אֶת רַגְלִי מִדָּחִי. אֶתְהַלֵּךְ
לִפְנֵי יְיָ, בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי
עָנִיתִי מְאֹד. אֲנִי אִמְרָתִי בַּחֲפֹזִי כָל-הָאָדָם כֹּזֵב.

מָה אָשִׁיב לִי, כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. כּוּס יְשׁוּעוֹת
אֶשָּׂא, וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא. נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם, נִגְדֵּה־נָּא
לְכָל־עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי יְיָ הַמּוֹתֶה לַחֲסִידָיו. אָנָּה יְיָ
כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ, אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמֹתְךָ, פִּתְחָתָהּ
לְמוֹסְרִי. לֶךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא.
נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדֵּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ. בַּחֲצֹרוֹת בֵּית
יְיָ, בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַיִם, הִלְלוּהָ.

הִלְלוּ אֶת יְיָ, כָּל־גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים. כִּי
גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ, וְאַמֶּת יְיָ לְעוֹלָם, הִלְלוּהָ:

הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי בַמֶּרְחָב יְהוָה. יְיָ לִי לֹא
אִירָא, מָה יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם. יְיָ לִי בַּעֲזָרִי, וְאֲנִי
אֶרְאֶה בִּשְׁנֵאִי. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ, מִבִּטָּח בְּאָדָם.
טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ מִבִּטָּח בַּנְּדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי
בִּשְׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם. סִבּוּנִי גַם סִבְבוּנִי בִשְׁם יְיָ כִּי
אֲמִילֵם. סִבּוּנִי כְּדִבְרֵים דַּעְכוּ כָּאֵשׁ קוֹצִים, בִּשְׁם

יי כּי אַמילם. דַּחַה דְּחִיתָנִי לְנֶפֶל, וַיִּי עֲזָרָנִי. עֲזִי
 וְזִמְרַת יְהוָה, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה
 בְּאַהֲלֵי צְדִיקִים, יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל. יָמִין יי רוּמָמָה,
 יָמִין יי עֲשֵׂה חֵיל. לֹא אָמוּת כִּי אַחֲיָה, וְאַסְפֹּר
 מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֹנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי. פִּתְחוּ
 לִי שַׁעְרֵי צֶדֶק, אֲבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לִי,
 צְדִיקִים יִבְאוּ בּוֹ.

אוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדֶךָ כִּי
 עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אֲבָן מֶאֱסוּ הַבּוֹנִים,
 הִיטָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. אֲבָן מֶאֱסוּ הַבּוֹנִים, הִיטָה
 לְרֹאשׁ פֶּנֶה. מֵאֵת יי הִיטָה זֹאת, הִיא נִפְלְאוֹת
 בְּעִינֵינוּ: מֵאֵת יי הִיטָה זֹאת, הִיא נִפְלְאוֹת בְּעִינֵינוּ.
 זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ. זֶה הַיּוֹם
 עֲשֵׂה יי נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ.

אֲנֵא יי הוֹשִׁיעָה נָא.

אֲנֵא יי הוֹשִׁיעָה נָא.

אֲנֵא יי הַצְּלִיחָה נָא.

אֲנֵא יי הַצְּלִיחָה נָא.

בְּרוּךְ הֵבֵא בְּשֵׁם יי, בְּרִכּוֹנְכֶם מִבֵּית יי. אֵל יי

וַיֵּאָר לָנוּ, אֶסְרוּ חַג בַּעֲבֹתֵי עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.
 אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ. הוֹדוּ לִי כִי
 טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לִי כִי טוֹב, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

הוֹדוּ לִי כִי טוֹב,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלוֹת לְבָדוֹ,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לַעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם בְּתִבְוֵנָה,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֻלִּים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשָׁלוֹת	
בַּלַּיְלָה,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

לְמַכָּה מִצָּרִים בְּבִכּוּרֵיהֶם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
בְּיַד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לְגִזֹּר יָם סוּף לְגִזְרִים,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
וַנַּעַר פָּרְעָה וַחֲמִלּוֹ בַּיָּם סוּף,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
לְמוֹלִיד עָמּוֹ בַּמִּדְבָּר,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

כי לעולם חסדו.	למכה מלכים גדלים,
כי לעולם חסדו.	ויהרג מלכים אדירים,
כי לעולם חסדו.	לסיחון מלך האמרי,
כי לעולם חסדו.	ולעוג מלך הבשן,
כי לעולם חסדו.	ונתן ארצם לנחלה,
כי לעולם חסדו.	נחלה לישראל עבדו,
כי לעולם חסדו.	שבשפלנו זכר לנו,
כי לעולם חסדו.	ויפרקנו מצרינו,
כי לעולם חסדו.	נותן לחם לכל בשר,
כי לעולם חסדו.	הודו לאל השמים,

נשמת כל-חי תברך את שמך יי אלהינו, ורוח
כל בשר תפאר ותרום זכרך מלפנו תמיד, מן
העולם ועד העולם אתה אל. ומבלעדך אין לנו
מלך גואל ומושיע, פודה ומציל, ועונה ומרחם,
בכל-עת צרה וצוקה. אין לנו מלך עוזר וסומך
אלא אתה. אלהי הראשונים והאחרונים, אלוה
כל-בריות, אדון כל תולדות, המהלל
בכל-התשבחות, המנהג עולמו בחסד ובריותיו
ברחמים. ויי ער לא ינום ולא יישן, המעורר
ישנים והמקיץ נרדמים, מחיה מתים, ורופא
חולים, פוקח עורים, וזוקף כפופים, המשיח

אֱלֹמִים, וְהַמַּפְעֵנָה נַעֲלָמִים, וְלֹךְ לְבִדְךָ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים.

וְאֵלֹ פִּינוּ מָלֵא שִׁירָה כִּים, וְלִשְׁוֹנָנוּ רָנָה כְּהַמוֹן
גָּלִיו, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמֶרְחֵבִי רִקְיעַ, וְעֵינֵינוּ
מְאִירוֹת כְּשֶׁשֶׁמֶשׁ וְכִיֶּרֶחַ, וְיָדֵינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי
שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיִלוֹת. אֵין אָנוּ מַסְפִּיקִים,
לְהוֹדוֹת לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְלִבְרֹךְ אֶת שִׁמְךָ מִלְּכָנוּ,
עַל אַחַת מֵאֲלֶף אֲלֶפִי אֲלָפִים וְרוֹב רַבִּי רַבּוֹת
פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת, נְסִים וְנִפְלְאוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ
וְעַם אֲבוֹתֵינוּ, מִלְּפָנִים. מִמַּצָּרִים גָּאֲלָתָנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עַבְדִּים פָּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זָנַתָּנוּ,
וּבִשְׁבַע כָּל־לָתָנוּ, מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ, מִדְּבַר
מִלְּטָתָנוּ, וּמִחַלְלִים רָעִים וְרַבִּים דָּלִיתָנוּ: עַד הִנֵּה
עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֲסָדֶיךָ, עַל כֵּן אֲבָרִים
שֶׁפִּלַּגְתָּ בָנוּ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ, וְלִשְׁוֹן
אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ
וַיִּפְאֲרוּ וַיִּשְׁוֹרְרוּ אֶת שִׁמְךָ מִלְּכָנוּ תָמִיד. כִּי
כָל־פֶּה לָךְ יוֹדֶה, וְכָל־לִשְׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּח, וְכָל־עֵין
לָךְ תִּצְפֶּה, וְכָל־בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל־קוֹמָה לִפְנֶיךָ
תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְהִלְבָּבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל־קָרֵב וְכָל־יֹת
יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: 'כָּל עֲצָמוֹתֵי

תִּאֲמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ, מִצִּיל עָנִי מִחֶזֶק מַמְנֹו, וְעָנִי
וְאֲבִיוֹן מִגְּזֻלוֹ'. שׁוּעַת עֲנִיִּים אֶתָּה תִּשְׁמַע, צַעֲקַת
הַדָּל תִּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ. וְכָתוּב: 'רִנְנוּ צַדִּיקִים בְּיְיָ,
לִישָׁרִים נָאוֹה תִּהְלֶה'.

בְּפִי	יִשְׁרִים	תִּתְרוֹמֵם,
וּבִדְבָרֵי	צַדִּיקִים	תִּתְפַּרֵּךְ,
וּבִלְשׁוֹן	חֲסִידִים	תִּתְקַדֵּשׁ,
וּבִקְרֹב	קְדוֹשִׁים	תִּתְהַלֵּל.

בְּמִקְהָלוֹת [בְּמִקְהָלוֹת] רַבְבוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל,
שֶׁכֶּן חֹבֶת כָּל־הַיְצוּרִים, לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם,
לְהַדָּר, וּלְנַצַּח, עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת
[וְתִשְׁבָּחוֹת] דָּוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחְךָ:

וּבְכֵן, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלָכְנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ
הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּשִׁמְיִם וּבְאַרְצָן, כִּי לָךְ נָאָה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, שִׁיר וּשְׁבָחָה,
הַלֵּל וְזִמְרָה, עוֹז וּמִמְשָׁלָה, נִצָּח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה,
תְּהִלָּה וְתִפְאָרֶת, קִדְשָׁה וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ וּמַעֲוֹלָם וָעֶד עוֹלָם אֶתָּה
אֵל.

יְהִלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כָּל-מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ
וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ, וְעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל־
בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׂבְּחוּ וַיִּפְאָרוּ אֶת שֵׁם
כְּבוֹדְךָ, כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת, וּלְשַׁמֵּךְ נָעִים לִזְמַר,
וּמַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ
מְהֻלָּל בַּתְּשׁבָּחוֹת. אָמֵן.

Men drinkt leunende op de linkerarm en spreekt daarna de volgende dankzegging uit:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפֶן וְעַל
פְּרֵי הַגָּפֶן, וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמָדָה
טוֹבָה וְרַחֲבָה, שְׂרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ, לְאֹכּוֹל
מִפְּרִיהָ וּלְשִׁבּוֹעַ מִטּוֹבָה. רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עָלֵינוּ,
וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל הַר
צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מִזְבִּיחֶךָ, וְעַל הַיְכָלְךָ.
וּבִנְיָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ,
וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ בְּמַהֲרָה, וְשִׁמְחָנוּ בָּהּ, וְנִשְׂבַּע
מִטּוֹבָהּ, וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקֹדֶשׁ וּבִטְהָרָה.

וּרְצָה וְהִחְלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה.

Sjabbat

וְשִׁמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקַרָּא
קֹדֶשׁ הַזֶּה,

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל,
 [וַיִּנּוּדָה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן].
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.
 [וַיִּנּוּדָה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי גִפְנָה].
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי גִפְנָה.

נִרְצָה De Eeuwige heeft uwe verrichting, gewis met welgevallen,
 aangenomen.

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ,
 כָּכָל-מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.
 כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ,
 כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
 זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה,
 קוֹמֵם קָהָל מִי מָנָה.
 קָרֵב נִהַל נִטְעֵי כֶּנֶה,
 פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בִּרְנָה.

Op de tweede avond zegt men:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם, בְּבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ.

כִּי לוֹ נָאָה

כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

אֲדִיר בְּמִלּוּכָה, בַּחֹר כְּהִלְכָּה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

דָּגוּל בְּמִלּוּכָה, הָדוּר כְּהִלְכָּה, וְתִיקִיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

זָבֵאי בְּמִלּוּכָה, חֲסִין כְּהִלְכָּה, טַפְסָרִיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

יַחִיד בְּמִלּוּכָה, כְּבִיר כְּהִלְכָּה, לְמוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

מָרוֹם [מוֹשֵׁל] בְּמִלּוּכָה, נוֹרָא כְּהִלְכָּה, סְבִיבִיו
יֹאמְרוּ לוֹ,

לֶךְ וּלְךָ, לֶךְ כִּי לֶךְ, לֶךְ אַף לֶךְ, לֶךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֶאֱדָה.

עָנִיו בְּמִלּוּכָה, פּוֹדֶה כְּהֶלְכָה, צְדִיקִיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֶךְ וּלְךָ, לֶךְ כִּי לֶךְ, לֶךְ אַף לֶךְ, לֶךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֶאֱדָה.

קָדוֹשׁ בְּמִלּוּכָה, רַחוּם כְּהֶלְכָה, שְׂנֵאֲנִיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֶךְ וּלְךָ, לֶךְ כִּי לֶךְ, לֶךְ אַף לֶךְ, לֶךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֶאֱדָה.

תִּקְיָה בְּמִלּוּכָה, תּוֹמֵךְ כְּהֶלְכָה, תְּמִימִיו יֹאמְרוּ לוֹ,
לֶךְ וּלְךָ, לֶךְ כִּי לֶךְ, לֶךְ אַף לֶךְ, לֶךְ יִי הַמַּמְלָכָה.
כִּי לֹא נֶאֱדָה, כִּי לֹא יֶאֱדָה.

אֲדִיר הוּא

אֲדִיר הוּא, יְכֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמַהֲרָה
בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנֶה, אֵל בְּנֶה, בְּנֶה
בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

בְּחֹר הוּא, יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמִהְרֶה בְּמִהְרֶה,
בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתְךָ
בְּקָרוֹב.

גְּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא, יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמִהְרֶה
בְּמִהְרֶה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתְךָ
בְּקָרוֹב.

הָדוּר הוּא, וְתֵיִק הוּא, זָכָאֵי הוּא, חֲסִיד הוּא, יִבְנֶה
בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמִהְרֶה בְּמִהְרֶה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל
בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

טְהוֹר הוּא, יָחִיד הוּא, כְּבִיר הוּא, לָמוּד הוּא, מְלָךְ
הוּא, נָאוֹר [נֹרָא] הוּא, סְגִיב הוּא, עֲזוּז הוּא,
פּוֹדֶה הוּא, צַדִּיק הוּא, יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמִהְרֶה
בְּמִהְרֶה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתְךָ
בְּקָרוֹב.

קְדוֹשׁ הוּא, רַחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תְּקִיף הוּא,
יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב, בְּמִהְרֶה בְּמִהְרֶה, בְּיָמֵינוּ
בְּקָרוֹב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁנֵי לְחוֹת
הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת,
שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי
תּוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת
הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ, שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁבַעַה מִי יוֹדַע? שְׁבַעַה אֲנִי יוֹדַע, שְׁבַעַה יָמֵי
שַׁבָּתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מַשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדַע? שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדַע, שְׁמוֹנָה יָמֵי
מִלָּה, שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מַשְׁנָה,
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם
וּבְאָרֶץ.

תְּשַׁעָּה מִי יוֹדַע? תְּשַׁעָּה אֲנִי יוֹדַע, תְּשַׁעָּה יָרְחֵי
לֵידָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלָּה, שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא,
שְׁשָׁה סְדָרֵי מַשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע
אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדַע? עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדַע, עֶשְׂרֵה דְּבָרִיא,
תְּשַׁעָּה יָרְחֵי לֵידָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלָּה, שְׁבַעַה יָמֵי
שַׁבָּתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מַשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

אֶחָד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ, אֶחָד
עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבְרֵיָא, תְּשַׁעָּה יְרַחֵי לֵידָה,
שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלָּה, שְׁבַעָּה יְמֵי שְׁבֻתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם
עֶשֶׂר שְׁבַטֵּיָא, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבְרֵיָא,
תְּשַׁעָּה יְרַחֵי לֵידָה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלָּה, שְׁבַעָּה יְמֵי
שְׁבֻתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ ? שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ,
שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מַדְיָא, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטֵּיָא, אֶחָד
עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבְרֵיָא, תְּשַׁעָּה יְרַחֵי לֵידָה,
שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלָּה, שְׁבַעָּה יְמֵי שְׁבֻתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

חַד גְּדִיָּא

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא,
דְּזֶבֶן אֲבָא בְּתָרֵי זִוְיָ, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא, וְאַכֹּל לְגְדִיָּא, דְּזֶבֶן אֲבָא בְּתָרֵי זִוְיָ,
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא כֻּלְּבָא, וְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכֹּל לְגְדִיָּא, דְּזֶבֶן
אֲבָא בְּתָרֵי זִוְיָ, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא חוּטְרָא, וְהֶכֶּה לְכֻלְּבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא,
דְּאַכֹּל לְגְדִיָּא, דְּזֶבֶן אֲבָא בְּתָרֵי זִוְיָ, חַד גְּדִיָּא, חַד
גְּדִיָּא.

וְאַתָּא נוֹרָא, וְשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהֶכֶּה לְכֻלְּבָא, דְּנִשְׁךְ
לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכֹּל לְגְדִיָּא, דְּזֶבֶן אֲבָא בְּתָרֵי זִוְיָ, חַד
גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא, וְכִבֵּה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהֶכֶּה
לְכֻלְּבָא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכֹּל לְגְדִיָּא, דְּזֶבֶן אֲבָא
בְּתָרֵי זִוְיָ, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא תּוֹרָא, וְשִׁתָּא לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף
לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכַל
לְגִדְיָא, דְּזָבֵן אָבָא בְּתִירֵי זַוְיָ, חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא.

וְאַתָּא הַשְׁוִיחַט, וְשִׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּא לְמִיָּא,
דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא,
דְּנִשֵּׁף לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכַל לְגִדְיָא, דְּזָבֵן אָבָא בְּתִירֵי
זַוְיָ, חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא.

וְאַתָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְשִׁחַט לְשׁוִיחַט, דְּשִׁחַט
לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּא לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף
לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכַל
לְגִדְיָא, דְּזָבֵן אָבָא בְּתִירֵי זַוְיָ, חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא.

וְאַתָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁחַט לְמְלֵאךְ הַמּוֹת,
דְּשִׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּא לְמִיָּא, דְּכִבְה לְנוֹרָא, דְּשִׁרְף
לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכַל
לְגִדְיָא, דְּזָבֵן אָבָא בְּתִירֵי זַוְיָ, חַד גִּדְיָא, חַד גִּדְיָא.

BENDIGAMOS

Bendigamos al Altísimo,
Al Señor que nos crió,
Démosle agradecimiento
Por los bienes que nos dió.

*Alabado sea su Santo Nombre,
Porque siempre nos apiadó.
Load al Señor que es bueno,
Que para siempre su merced.*

Bendigamos al Altísimo,
Por su Ley primeramente,
Que liga a nuestra raza
Con el cielo continuamente.

*Alabado sea su Santo Nombre,
Porque siempre nos apiadó.
Load al Señor que es bueno,
Que para siempre su merced.*

Bendigamos al Altísimo,
Por el pan secundamente,
Y también por los manjares
Que comimos juntamente.

*Pues comimos y bebimos alegremente,
Su merced nunca nos faltó.
Load al Señor que es bueno,
Que para siempre su merced.*

Bendita sea **la casa esta**,
El hogar de su presencia,
Donde guardamos su fiesta
Con alegría y permanencia.

*Alabado sea su Santo Nombre,
Porque siempre nos apiadó.
Load al Señor que es bueno,
Que para siempre su merced.*

Laten wij de Allerhoogste prijzen,
De Heer die ons geschapen heeft,
Laten wij Hem danken
Voor al het goede dat Hij ons gaf.

*Geprezen zij Zijn Heilige Naam,
Want met ons had Hij immer mededogen.
Looft de Heer die goed is,
Want Zijn genade is eeuwigdurend.*

Laten wij de Allerhoogste prijzen,
Voor Zijn wet in de eerste plaats,
Die ons volk voor altijd
Met de hemel verbindt.

*Geprezen zij Zijn Heilige Naam,
Want met ons had Hij immer mededogen.
Looft de Heer die goed is,
Want Zijn genade is eeuwigdurend.*

Laten wij de Allerhoogste prijzen,
Voor het brood in de tweede plaats,
En ook voor de spijsen
Die we erbij genuttigd hebben.

*Zo hebben wij met vreugde gegeten en gedronken,
Aan Zijn genade ontbrak het ons nooit.
Looft de Heer die goed is,
Want Zijn genade is eeuwigdurend.*

Gezegend zij **dit huis**,
De haardstee Zijner tegenwoordigheid,
Waar wij Zijn feest
Altijd vol vreugde in ere gehouden hebben.

*Geprezen zij Zijn Heilige Naam,
Want met ons had Hij immer mededogen.
Looft de Heer die goed is,
Want Zijn genade is eeuwigdurend.*

הַדָּוָד לֵי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
הַדָּוָד לֵי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

TOELICHTING OP DEZE UITGAVE

Een originele Hagada voor degene, die gesteld is op de "Portugese Gebruiken"!

In de 19e eeuw was het Jacob Lopes Cardozo Jr., die deze droom tot werkelijkheid bracht. In 1859 gaf hij de Hagada uit volgens het gebruik bij de "Heilige Gemeente van de Sefardië" met een Nederlandse vertaling, die hij voorzag van 136 verklaringen. Bij dit getal dacht hij aan de woorden van Aartsvader Isak: "De stem is de stem van Jacob". (Beresjiet 27:22). Stem = Kol = 136 van Jacob!

In 1893 bestond er grote behoefte aan een eenvoudige uitgave zonder vertaling en verklaring.

Nu, 150 jaar na de eerste uitgave, blijkt hoe up-to-date de Hagada van Jacob Lopes Cardozo is.

Gemeend is er goed aan te doen deze Hagada een nieuw leven in te blazen. Twee redenen gaven de doorslag.

Ten eerste: de eerbied voor het voorgeslacht. Voor Opperrabbijn Jacob van Jacob Ferares, Chacham van de Gemeente Chonen Dal, de Portugees-Israëlietische Gemeente in Den Haag en voor de leden van het Rabbinat van de Gemeente Talmoed Tora, de Portugees-Israëlietische Gemeente in Amsterdam: de Dajaniem David van Jacob Lopes Cardozo, Refael van David Montezinos en Aron van Jacob Vas Dias. Doch niet in het minst uit eerbied voor de maker met een vooruitziende blik: Magied Jacob van David Lopes Cardozo.

De tweede reden heeft betrekking op het nu en de toekomst. De avond van de Hagada staat nog immer centraal in het Joodse leven. In een Portugees-Joods huis is deze Hagada onontbeerlijk.

In deze herziene uitgave is vrijwel geheel de Hagada van Jacob Lopes Cardozo gevolgd. Enkele drukfouten zijn hersteld, lees-en klemtoontekens werden toegevoegd om een goede voordracht mogelijk te maken.

De gebruikers worden fijne Hagada avonden toegewenst.

J.H.T. SAMSON-JESSURUN CARDOZO

herziene druk: 5780-2020

© 5771-2011 Janneke Samson-Jessurun Cardozo, Amsterdam

A M S T E R D A M

SNELPERS BOEK- EN STEENDRUKKERIJ
VAN
GEBR^s. LEVISSON firma D. PROOPS Jz.

- 1893 -